

WWF

1/2018

WWF

Lehti elävän maapallon puolesta

AURINKOISEMPAA TIETÄ ETEENPÄIN

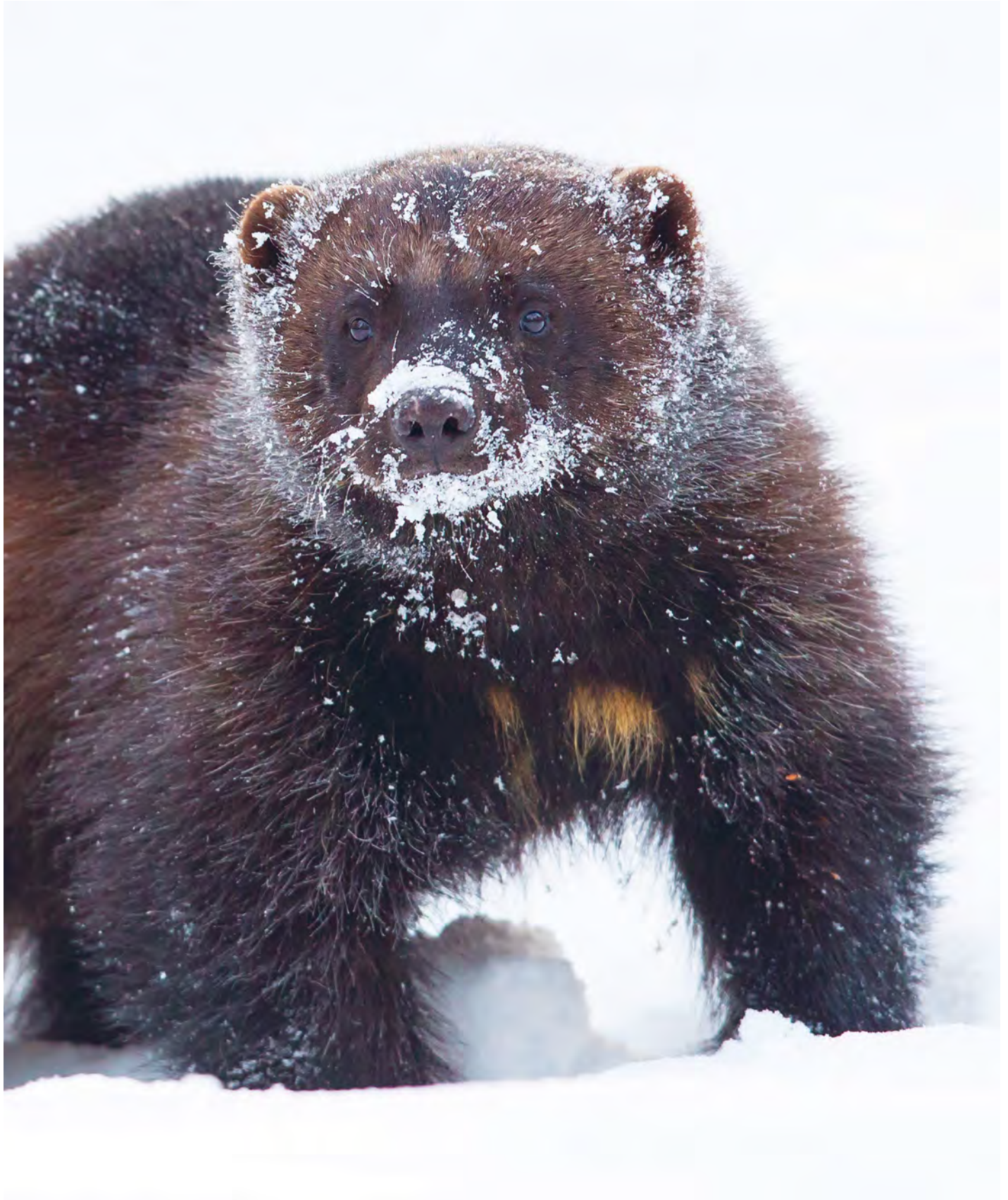
Norsunluun kauppa loppuu Kiinassa

ILMASTONMUUTOS NÄKY Y SUOMESSA

Luonto ja ihmisten arki muuttuvat

VAINOTTU JA VIHATTU TUNTEMATON

Tiedämme uhanalaisesta ahmasta liian vähän

8

Ilmastonmuutos ajaa talveen tottuneet eläinlajimme ahtaalle

26

Laivakoira Latte puolustaa jääkarhuja

7

Julia Thurénin kolumni:

"On mukavaa säästää rahaa ja pelastaa planeettaa samalla kertaa."

12

Puistomestari Petri Piisilä lähti ahman jäljille

20

Norsujen tulevaisuus on aurinkoisempi

22

Uusi uhka: konnat synnyttävät vain naaraita

11

Kuvausryhmä herkistyi maailman katolla

5 Kantaa ottavia jättejä	20 Aurinkoisempaa tietä eteenpäin
7 Kolumni: Katsing! – ekologisuus tuo euroja tilille	22 Ilmastonmuutos muuttaa liemikilpikonnat naariksi
8 Ilmastonmuutos näkyy jo Suomessa	23 Asiaa: Ratkaisuja, ei kauhukuvia
11 Kentällä: Villien jäljillä	25 Norpparetki kutsuu!
12 Vainottu ja vihattu tuntematon	26 Tukija: Laivakoira Latten uroteot
18 Yhdessä se on mahdollista	27 Resepti: Helppo after ski -mättö

WWF-LEHTI on lehti tukijoillemme Suomessa 28. vuosikerta

Seuraava lehti ilmestyy kesäkuussa 2018

Osa lehden sisällöstä tuotetaan Suomen ulkoasiainministeriön tuella.

JULKAISIJA

WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 Helsinki
Puh. 09 774 0100
etunimi.sukunimi@wwf.fi
wwf.fi
panda.org
WWF = Maailman Luonnon Saatio – World Wide Fund For Nature, Suomen rahasto sr.

Y-tunnus 0215186-5

LAHJOITUSTILI

FI41 1572 3000 0111 89

KERÄYSLUVAT

Suomi RA/2017/672, myönnetty 27.6.2017 koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta (1.7.2017–30.6.2022), Ahvenanmaa Aland ALR 2017/2961/26.4.2017 (1.7.2017–30.6.2018), wwf.fi/kerayslupa.

OSOITTEENMUUTOKSET

JA TUKIJA-ASIAT

Puh. 040 192 3112 (Arkin klo 9-16), tukija@wwf.fi

PAINO

Erweko
ISSN 1458-5308

Painopaperi:

UPM Fine 120g
FSC Mix -sertifioitu

TOIMITUS

Päätoimittaja ja toimitussihteeri:
Anne Brax

Toimittajat:

Anne Brax
Joonas Fritze
Antti Haavisto
Emmi Karhiahio
Noora Laaksanen
Lauri Levola
Katri Nousiainen
Kaisa Rynnänen
Katja Rönkkö
Tuija Sorjanen
Juho Talja

Ulkoasu ja taitto:

Alexandra Antell

© ARI-PEKKA SINIKOSKI / WWF

KUKA RAKASTAISII AHMAA?

Enemmistö suomalaisista rakastaa saimaannorppia. Erityisesti rakastamme Pullervoa, jonka rentoa leikottelua Saimaan rantakivillä katsoimme viime toukokuussa WWF:n Norppaliven kautta miljoonia kertoja. Rakkauden oheistuotteena halu suojella uhanalaista saimaannorppaa on lisääntynyt, ja norppakanta on alkanut kasvaa.

Mutta kuka rakastaisi norpan lailla Suomen luontoon kuuluvaa ahmaa? Ahmakin on uhanalainen ja monen mielestä kaunis eläin. Ahma on haaskansyöjä ja kömpelö saalistaja. Otollisissa lumiolosuhteissa ahma saattaa kuitenkin tappaa kerralla useampia poroja.

Juuri porovahinkojen takia ahmoja saa nykyään tappaa. WWF pitää erittäin uhanalaisen ahman tappamisen sallimista vääränä päätöksenä, sillä ahman ja porotalouden yhteensovittamiseksi on olemassa muitakin vaihtoehtoja.

Lienee selvää, ettei ahma tule nauttimaan tulevaisuudessa kaikkien suomalaisten varauksetonta rakkautta. Olennainen kysymys kuitenkin kuuluu: miten sen kohtaamaa vainoa ja vihaa voidaan vähentää? Ahman ja poronhoidon konfliktia käsitellään tässä lehdessä sivuilla 12-17.

Liisa Rohwer

Liisa Rohwer
Pääsihteeri WWF Suomi

KANNEN KUVA:

Ahman (*Gulo gulo*) ainoa vihollinen on ihminen.

© Kimmo Ohtonen

Tykkää, seuraa, jaa ja vaikuta. Yhdessä muutamme maailmaa!

facebook.com/wwfsuomi

@WWFSuomi
@WWFGreenOffice
@LiisaRohwer

wwf.fi/ uutiskirje

wwfsuomi

wwf.fi

wwf.fi/lehti

STELLA HÖYNÄLÄNMAA
suojeluasiantuntija

Pyörä kuntoon työpaikalla. Parasta kevässä on pyöräily. Tilatkaa yhdessä työpaikalle pyörähuolto. Liikkuvaa huoltoa tarjoavat Uudellamaalla esim. pyorahuoltoovelle.fi ja velobia.fi

PANU KUNTU
metsäasiantuntija

Liito-oravalle grynderiksi. Auta liito-oravaa, kottaraista ja käenpiikaa asutopu- lassa ripustamalla niille pönttö. Näille lähellä ihmistä eläville lajeille sopivat omakotitalo- ja mökkitontit. Ohjeet: bit.ly/oravapönttö

ANNIINA VIRTA-TOIKKA
Green Office -asiantuntija

Vaihtelua vaatelainaa- masta. Kaikkia vaatteita ei tarvitse ostaa omaksi, kun liityt vaatelainaan. Pääset kokeilemaan kotimaisten suunnittelijoi- den laadukkaita vaatteita säästäten samalla rahaa ja ympäristöä. Katso jarvenpaanvaatepuu.fi

ALEXANDRA ANTELL
Art Director

Vihannesten esikas- vatus. Nyt kun valo- riittä ikkunalaudalla on paras aika aloittaa kesän vihannesten esikasvatukset. Itse olen tomaattifriikki ja keräilen erilaisten tomaattien siemeniä, niiden itävyys säilyy vuositolkulla.

ANNE BRAX
viestintäjohtaja

Pöllöretkelle. Maa- liskuussa koiraspöllöt kuuluttavat reviiriään ja äännelevät yön koittaessa. Muista lämmin vaatetus ja kärsivällinen asenne. Pöllöretkiä järjestä- vät mm. lintutieteelli- set yhdistykset.

JANICA BORG
meriasiantuntija

Muovijätteen välttäminen. Kerää hedelmät biohajoavaan muovipussiin, jota voit käyttää biojätepussina. Kiinnitä hintalappu pussin kahvaan, jotta sen saa pois pussia rikkomatta. Hintalappu ei sovi biojätteeseen.

Lumitöitä ja luonnonsuojelua

Erittäin uhanalainen saimaannorppa syn- nyytä poikasensa lumipesään, jonka se tee rantakinoksiin. Tänä vuonna lunta ei kinostunut ajoissa riittävästi, minkä takia Metsähallitus teki päätöksen apukinosten kasaamisesta koko Saimaalle. Apukinoksia kolattiin kaikkiaan noin 280 kappaletta Met- sähallituksen johdolla.

Apukinoksia on tehty nyt viitenä peräkkäi- senä talvena. Kolaamiseen osallistuivat ai- empien vuosien tapaan Metsähallitus, WWF, Itä-Suomen yliopisto ja suuri määrä vapaa- ehtoisia. Tällä kertaa vapaaehtoisten joukos- a urakoivat myös syksyllä MTV3-kanavalla esitettävää Villien jäljillä -sarjaa tähdittävät luontotoimittaja **Kimmo Ohtonen** ja näytte- lijä **Pirjo Heikkilä**. Sarjassa Ohtonen ja Heik- kilä tutustuvat uhanalaisten eläinten suoje- luun WWF:n asiantuntijoiden opastuksella.

Heikkilä ja Ohtonen saivat myös kunnian lukea WWF:n perinteisen saimaannorpan pesärauhan julistuksen. Pesärauha juliste- taan helmikuussa, kun norpat etsivät sopivia pesäpaikkoja ja ovat hyvin herkkiä häiriöille.

Katso, miten tv-tähdet suoriutuivat tehtävästä: bit.ly/pesärauha2018

© KATJKA RÖNKÖ / WWF

Green Office -vinkki

Vaikuta syömällä

Kasviperaisillä tuotteilla on lähes poikkeuksetta lihatuotteita pienemmät haitalliset ympäristövaikutukset. Näillä helpoilla keinoilla voit vaikuttaa huomasti ympäristöön:

1. Korvaa osa annoksen lihasta kasviksilla. Pavut, herneet, soijavalmisteet, siemenet ja sienet sopivat mainiosti sinne, minne jauhelihakin.
2. Pidä vähintään kerran viikossa kasvisruokapäivä tai testaa kuukauden vegaanihaastetta. (vegaanihaaste.fi)
3. Kokeile uusia tuotteita ja hanki helposti vaihtelua omaan ruokalistaasi. Vaihtoehtoja eläinperäisille tuotteille löytyy huima määrä, kuten: Härkis, Nyhtökaura, Quorn, Oumph!
4. Tarjoa kokouksissa enemmän kasviperaisiiä vaihtoehtoja lihan sijaan. Tutustu herkullisiin kasvisresepteihin: wwf.fi/ruokaopas/reseptit

RÄKNÄÄJÄT

© Tiina Paju / WWF

Kierrätys- huonekaluista tehty installaatio julkistetaan huhtikuussa Sellon kirjastossa Espoossa. Teos on osa WWF:n ja Ilmastokanava-hankkeen yhteistyötä.

© HENRIK KETTUNEN

Kantaa ottavia JÄTTEJÄ

Valtava niveljalkainen on vallannut oppi- laitos Omnian aulan Espoon keskuksessa. Tarkemmin katsottuna hurja hyönteinen osoittautuu biotalouden haasteita ku- vaavaksi taideteokseksi, jossa oksa sahaa itseään ja lapiot kaivavat metsänpohjaa. Teos on kuvanveistäjä **Sakari Kannoston** ja hänen puuseppäopiskelijoidensa yhteis- työn tulos.

Kannoston tavaramerkki ovat kookkaat, kierrätysmateriaaleista tehdyt veistosinstal- laatiot. Välillä raaka-aineet ovat kiven alla, koska Suomessa kierrätetään tehokkaasti. Toisin on Intiassa ja Länsi-Afrikassa, joihin Kannosto aikanaan teki taitelijavierailuja.

”Beninissä pidin lapsille työpajan, johon materiaali löytyi helposti. Teimme maahan heitetystä muovisista juomapusseista jätti- kokaisen kanan.”

Merten likaantuminen, liikakalastus ja kä- sittämätön roska määrä tekivät reissuissa taitelijaan sen verran suuren vaikutuksen, että hän jatkoi ympäristöteemojen parissa kotiin palattuaan. Kannoston teoksista löy- tyy esimerkiksi dystooppisia kuvauksia il- mastonmuutoksen seurauksista. Ahdistavaa taidetta hän ei silti halua tehdä.

”Rakennan työt niin, että ne ovat hauskoja ja niistä tulee hyvälle mielelle, mutta niissä on sisällä vakava sanoma.”

WWF VASTAA

Askarruttaako jokin? WWF:n asiantuntijat vastaavat.

Lähetä kysymyksesi meille: info@wwf.fi

Uhanalaisen saimaannorpan kannaksi arvioidaan nyt 380 norppaa. Jossakin vaiheessa tavoitteeksi asetettiin 400 norpan määrä. Milloin saimaannorppaa ei tarvitse enää suojella? Saimaannorppa tarvitsee suojelua vielä pitkään. 400 norpan määrä on asetettu vain välitavoitteeksi saimaannorpan suojelusuunnitelmassa. Tavoitteen mahdollinen saavuttaminen lähivuosina kertoo siitä, että tehdyt suojelutoimet ovat onneksi olleet tehokkaita. Tutkimus kuitenkin osoittaa, että norppakannan geneettinen monimuotoisuus vähenee edelleen, ja siksi kantaa on saatava kasvatettua nopeasti. Saimaannorpan joillakin vanhoilla levinneisyysalueilla, kuten Puruvedellä, Selkävedellä, Pyhäselällä ja eteläisellä Saimaalla norpan palaaminen on vasta alussa. Lisäksi ilmastonmuutoksen uhka kasvaa ja kannan on kestettävä mahdolliset lumettomat ja jäätömät talvet. Mitään lopullista kattoa norppien määrälle lienee turha asettaa; täytyy muistaa, että aikoinaan norppia eli Saimaalla tuhansia.

JARI LUUKKONEN, suojelujohtaja

© AKI PERKA SINIKOSKI / WWF

Saimaannorpan merkittävä suojelija kuoli

Saimaannorpan suojelun edelläkävijä Kaiku Marttinen kuoli Taipalsaarella 90-vuotiaana 18. joulukuuta 2017. Hän oli syntynyt Taipalsaarella 12. toukokuuta 1927.

Lapsesta asti luonto, metsä ja erityisesti Saimaa merkitsivät Marttiselle paljon. Marttisen nuoruudessa norppaan suhtauduttiin kuitenkin eri tavalla kuin nykyään. Se oli luokiteltu haittaeläimeksi, josta maksettiin tapporahaa vuoteen 1948 asti. Saimaannorppa rauhoitettiin vuonna 1955, mutta kanta jatkoi kutistumistaan. Marttinen muisteli myöhemmin, että WWF:n saimaanhylytyöryhmän perustaminen vuonna 1979 oli käännekohta lajin suojelussa.

Kaiku Marttista pyydettiin työryhmään mukaan alusta alkaen: hän ei ollut biologi, mutta tunsi Etelä-Saimaan kuin omat taskunsa ja tiesi missä ja miten norpat elivät. Marttisella oli merkittävä rooli saimaannorpan suojelussa ja hän oli esimerkiksi sopimassa ensimmäisiä verkkokalastuksen rajoitusalueita norpansuojelun alkutaipaleella. Työ luonnonsuojelun ja kalastuksen yhteensovittamisessa nähdään nyt merkittävänä.

© ISMO MARTTISEN KOTIALBUMI

Sijoittaja voi olla ilmastosankari

Sijoittajilla on nyt mahdollisuus saada neuvoja siihen, miten ilmastonmuutoksen hillinnän voi ottaa huomioon sijoitustoiminnassa. WWF, henkivakuutusyhtiö Mandatum Life ja Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra julkaisivat tammikuussa asiasta yhteisen oppaan.

Opas kertoo ilmastonmuutokseen liittyvistä sijoitusriskeistä ja kannustaa kaupunkikeja, kuntia, säätiöitä, yliopistoja ja muita varainhoitopalveluja vähentämään sijoitustensa hiilijalanjälkeä omat sijoitustavoitteet huomioiden. ”Jokainen sijoitussalkku, suuri ja pieni, on osaratkaisuna ilmastonmuutoksen torjunnassa”, sanoo WWF Suomen pääsihteeri Liisa Rohweder.

Tutustu oppaaseen: wwf.fi/mediabank/10669.pdf

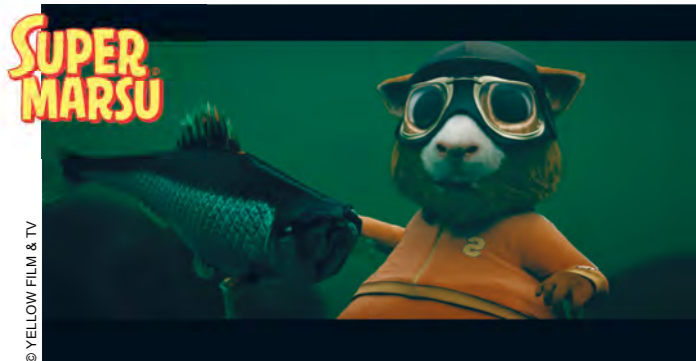

Retropanda päälle

Auta luontoa, muistutti pandalogo jo 60-luvulla. Nyt tämä alkuperäinen logomme somistaa Retropanda-t-paitaa. Pandatuotteita ostamalla voitkin tukea tärkeää työtämme uhanalaisten lajien pelastamiseksi!

kauppa.wwf.fi/retropanda-college

Kurkkaa kauppaan!

© YELLOW FILM & TV

Supermarsu taistelee puhtaamman Itämeren puolesta

Supermarsu-elokuvassa Emilia saa salaisia voimia lemmikkimarsunsa puremasta. Samaan aikaan läheisen merenpoukaman silakat huutavat apua! Rohkea Emilia päättääkin Supermarsuna pelastaa saastuneen Itämeren. WWF on elokuvan yhteistyökumppani, sillä Joonas Tenan ohjaama elokuva rohkaisee lapsia toimimaan ympäristön hyväksi. ”Vaikka elokuvan päähenkilö onkin supersankari, piilee supervoimien alla myös tärkeä viesti yksilön vastuusta ympäristön pelastamiseksi”, sanoo WWF:n meriasiantuntija Janica Borg.

Supermarsu nyt elokuvateattereissa kautta maan.

Kolumni

Katsing! - ekologisuus tuo euroja tilille

© JOSI TIKKANEN

JULIA THURÉN ON TOIMITTAJA JA BLOGGAAJA, JONKA MIELESTÄ SIOITTAMINEN KUULUU KAIKILLE JA VANUKKAIDEN SYÖMINEN AIKUISILLE.

Tykkään rahasta. Minusta on ihana saada säästöön kympejä, satsasia, tuhansia euroja. Ostan euroillani turvallisuutta, vapautta ja sitä, että voin tehdä mitä haluan. Toivon, että minulla on tarpeeksi rahaa käytössä lopun elämäni.

Tykkään myös maapallostamme. On ihana käpytellä merenrannalla, metsässä tai ihan vaikka kaupungilla aurinkoisena päivänä. Toivon, että minulla ja lapsellani on tarpeeksi hyvä maapallo lopun elämäämme.

Olen kuullut erään omituisen harhaluulon niin monta kertaa, että olen melkein itsekin alkanut uskoa siihen. Jotkut tietämättömät sanovat, että ekologisuus on kallista. Että rahan ansaitseminen ja säästäminen sekä maapallon pelastaminen olisivat jotenkin ristiriidassa keskenään.

Yksilötasolla väite ekologisuuden kalleudesta kuuluu näin: ”Kauramaito on kalliimpaa kuin tavallinen, lentokoneella on halvempaa lentää Kuopioon kuin mennä junalla ja ekologisesti tuotettu t-paita maksaa enemmän kuin halpaketjun riis-topaita.” On totta, että joidenkin vaihtoehtojen ostamiseen menee enemmän rahaa kuin toisten. Mutta sitten on vielä kolmas vaihtoehto. Voi jättää kokonaan ostamatta.

Okei, kaikkien on syötävä, pukeuduttava ja liikuttava. Kaikkea ostamista ei tietenkään voi lopettaa, en minäkään mikään askeetti ole. Mutta mitä enemmän ostan lihaa, lentoja Thaimaahan tai uusia farkkuja vanhojen ollessa vielä ehjät, sitä enemmän rahaa tililläni lähtee. Ja sitä enemmän lihaa, lentoja ja farkkuja minulle tuo-

tetaan. Ja kuten me kaikki tiedämme, planeettamme ei tätä kestä. En edelleenkään tarkoita, että kaikkea kuluttamista täytyy lopettaa, mutta jos vähentäisi. Käyttäisi aina farkut loppuun ja ostaisi lihaa vain sunnuntaisin. Itse olen sijoittanut tällä keinolla säästämani rahat tuottaviin kohteisiin, esimerkiksi aurinkoenergiaan.

Kansakunnan tasolla väite ekologisuuden kalleudesta taas kuuluu näin: ”Jos yritykset eivät saa myytyä tuotteitaan, ne menevät konkurssiin, ihmiset menettävät työpaikkansa, veroja ei enää makseta ja ajautumme turmion tielle.” On totta, että yrityksiä ja veroja tarvitaan. Mutta tarvitseeko markkinalogiikan perustua ehdottomasti siihen, että tuotetaan uusia tavaroita, jotka sitten vaihtavat omistajaansa? Mitä jos yritykset tuottaisivatkin palveluja? Esimerkiksi Sitra on puhunut jo pitkään kiertotalouden puolesta. Siinä kulutus perustuu omistamisen sijasta palveluiden käyttämiseen: jakamiseen, vuokraamiseen ja kierrättämiseen.

”On mukavaa säästää rahaa ja pelastaa planeetta samalla kertaa.”

Esimerkiksi kajaanilainen Valtavalo myy valaistusta, ei lampuja. Pienellä kuukausimaksulla asiakkaan ei tarvitse koskaan

huolehtia lamputaan, koska yritys pitää ne kunnossa. Palvelun kuukausimaksu on pienempi kuin tavallisesta lampusta tuleva sähkölasku, mikä tekee palvelusta asiakkaalle kannattavaa myös taloudellisesti. Yrityksen taas kannattaa kehittää mahdollisimman kestäviä ja energiapihejä lampuja: niin se saa enemmän tuottoa. Samaa logiikkaa voi soveltaa mihin vain: sohva palveluna (saisi kerrankin sellaisen, joka ei lässähdä), vaatteet palveluna (saisi kestävän ja ajattoman vaatekaapin) tai siivous palveluna (ehkei tarvitsisi ostaa imuria ollenkaan!). ■

Ilmastonmuutos näkyy JO SUOMESSA

Suomen keskilämpötila on noussut yli kaksi astetta 1800-luvun puolivälistä lähtien. Talvikuukaudet ovat lämmenneet selkeästi kesäkuukausia enemmän, joulukuut ovat lämmenneet peräti viisi astetta.

TEKSTI KAISA RYNNÄNEN • KUVITUS KATRI VIRTALAAKSO

Ilmastonmuutoksen vaikutukset näkyvät Suomessa jo nyt. Tässä muutamia esimerkkejä suomalaisesta luonnosta ja arkipäivän asioista.

Talveen tottuneet eläinlajit ahtaalla

Ilmaston lämmetessä etelän lajit ovat levinneet pohjoisemmaksi, ja ne voivat syrjäyttää kilpailullaan pohjoisia lajeja. Pohjoisten lajien elintila vastaavasti kaventuu. Esimerkiksi naali joutuu kilpailemaan tunturialueille levittäytyneen ketun kanssa ravinnosta ja pesimäpaikoista. Suurikokoisempi kettu vie yleensä voiton, eikä Suomessa ole havaittu naalin pesintää yli kahteen vuosikymmeneen.

Lumi- ja jäätilanteen epävarmuus aiheuttaa hankaluuksia lumesta riippuvaisille lajeille. Saimaanorpan ja itämerennorpan kuutit ovat vaarassa ilman lumipesää, sillä pesä suojaa pedoilta ja lämpötilan vaihteluilta. Saimaanorpille kolattiin kuluvanakin talvena apukinoksia ihmisvoimin. Vuonna 2017 jopa 90 prosenttia kuuteista syntyi ihmisen tekemiin apukinoksiin. Itämerennorpan eteläisten kantojen lisääntymisalueilla, kuten Saaristomerellä, ollaan jo nyt useimpina talvina tilanteessa, että lunta ja jäätä pesimäaikaan ei ole lainkaan.

Etelä-Suomen lumesta paljaat metsät paljastavat kirjaimellisesti myös asukkaansa. Metsäjänis vaihtaa talvipukunsa valkoiseksi, vaikka maa olisi musta. Pedoilta suojaavan talvipuvun vaihtamisen ajankohta riippuu nimittäin päivän pituudesta, ei lumitilanteesta. Lumettomina talvina talvipukuiset metsäjänikset ovat helppoa riistaa saalistajilleen.

Peltolintujen pesät tuhoutuvat

Ilmastonmuutos on aikaistanut keväitä. Esi-

merkiksi lehdet puhkeavat keväisin lähes kaksi viikkoa varhemmin kuin mittaushistorian alussa. Aiemmin tulevat kevät on johtanut niin kylvötoiden kuin lintujen pesinnän aikaistumiseen.

Peltolinnut tosin ovat aikaistaneet pesintäänsä huomattavasti nopeammin kuin maanviljelijät kylvötoitään, ja linnut perustavat yhä useammin pesänsä kylvämätömille pelloille – monesti kohtalokkain seurauksin. Koneellinen kylvö tuhoaa käytännössä lähes kaikki kuovien ja työttöhyppyien jo rakennetut pesät.

Itämeressä vaikutukset kokee sinisimpukka

Kotoisessa Itämeressämme ilmastonmuutos on jo aiheuttanut mitattavia muutoksia. Jääpeitteen laajuus on kaventunut, ja vuotuisten jääpäivien määrä on viimeisten vuosikymmenten aikana vähentynyt. Erityisesti syvien altaiden meriveden lämpötila on noussut, ja pintaveden suolapitoisuus on laskenut.

Matala suolapitoisuus ja meriveden lämpötilan nousu hankaloittavat sinisimpukan kasvua ja lisääntymistä. Viime vuosina Tanskan salmien kautta Itämereen saapuneet isot suolaisen veden pulssit ovat parantaneet sinisimpukoiden tilannetta, mutta lajin levinneisyys Suomen merialueella on kokonaisuudessaan kaventunut. Sinisimpukka on yksi Itämeren avainlajeista; se puhdistaa ympäristönsä vettä ja sitä käyttävät ravinnoiksi muun muassa haahkat.

Rakennusten julkisivut ovat koetuksella

Eläinten lisäksi muuttuva ilmasto vaikuttaa meihin ihmisiin. Talvien vesisateiden osuus on Suomessa jo kasvanut, mikä lisää viistosateen riskiä. Näin sade pääsee helpommin

piiskaamaan rakennusten julkisivuja eli niiden kosteusrasitus voi lisääntyä. Myös sulamisen ja jääytymisen vaihtelun lisääntyminen koettelee rakennuksia. Kun lämpötila sahaa useammin nollan molemmin puolin, ovat esimerkiksi julkisivurappaukset ja parvekkeiden teräsovat alttiimpia vaurioille. Omakotitaloasujalle tai taloyhtiölle tämä voi näkyä lähivuosina lisääntyvänä julkisivun huollon ja ylläpidon tarpeena.

Teitä pitää huoltaa enemmän

Kun lämpötila pysyttelee lähellä nollaa ja vaihtelee nollan molemmin puolin entistä useammin, on myös useammin liukasta. Keski- ja Pohjois-Suomessa liukkaudentorjunnan tarve kasvaa, ja talvikunnossapidon painopiste siirtyy nykyistä pohjoisemmaksi.

Leudontuvat talvet vähentävät routimista ja roudan aiheuttamia tievaurioita. Korkeammat lämpötilat ja sateiden tuleminen yhä useammin vetenä lisäävät kuitenkin tien päällysteiden kulumista, sillä paljaat ja märät tienpinnat kuluvat herkemmin nastarenkaista.

Myös metsien talvihakkuut ovat hankalia, kun maa ei ole roudassa. Ilman routaa raskaat metsätyökoneet uppoavat pehmeään maahan.

Monot vaihtuvat lenkkitosuihin

Kun lämpötila kipuaa nollan yläpuolelle, sade tulee vetenä eikä lumena. Lumimäärät ovatkin eteläisessä Suomessa vähentyneet puoleen sadan vuoden takaisesta. Esimerkiksi Helsingin Kaisaniemen mittausasemalla talvien lumisumma on pudonnut alle puoleen 1900-luvun alusta. Myös muilla Etelä-Suomen mittausasemilla muutos on samankaltainen eli lumisumma on vähenty-

Poliitikkojen on tehtävä vastuullisia päätöksiä. Ilmastonmuutosta voidaan hillitä näillä päätöksillä:

- Asetetaan Suomen päästövähennystavoitteeksi vähintään 60 prosenttia vuodelle 2030 verrattuna vuoteen 1990.
- Säilytetään maankäyttösektorin (maatalous- ja metsämaa, kosteikat, ruohikkomaat) hiilinielut vähintään 2010-luvun alkupuolen tasolla.
- Tehdään Suomesta hiilineutraali jo vuoden 2030 tienoilla.
- Ajetaan kunnianhimoisempia ja sitovia ilmastotavoitteita EU:ssa ja kansainvälisissä neuvotteluissa.
- Vastustetaan arktisten fossiilisten polttoainevarojen, öljyn ja kaasun, etsintää ja käyttöönottoa.
- Panostetaan moderneihin energiaratkaisuihin. Siirrytään pois vanhanaikaisesta energia-ajattelusta, kuten puun poltosta, lisävesivoimasta ja ydinvoimasta.

Lisätietoja ilmastonmuutoksesta:

wwf.fi/ilmasto
ilmasto-opas.fi

nyt 50–70 prosenttia.

Lumisumma kertoo lumen pysyvyydestä ja paksuudesta, ja se huomioi myös lumen sulamisen. Lumisumma ei siten ole suoraan verrannollinen sataneen lumen määrään.

Myös aika, jolloin lunta on maassa ja järvissä jääpeite, on lyhentynyt. Etelä-Suomessa lumipeitteinen aika on lyhentynyt kuukaudella, järvet jäätyvät myöhemmin ja

jäät lähtevät aiemmin keväällä. Talvilajien harrastaminen on vaikeutunut. Luonnonlaudoilla hiihtely on mahdollista lyhyemmän aikaa, ja luistelijat ovat yhä enemmän tekojään varassa. Hiihtomonojen sijaan jalkaan voi talvella vetää useammin lenkkiosut.

Lapissa nietokset kasvavat

Lapissa puolestaan lumisummat ovat pai-

koin jopa hieman kasvaneet runsastuneiden sateiden myötä. Esimerkiksi Sodankylän tutkimusasemalla lumisummat ovat kasvaneet reilut 10 prosenttia vuodesta 1915. Mittaustulokset eivät tosin ole tilastollisesti merkitseviä. Lapissa nietokset kasvavat todennäköisesti myös lähivuosikymmeninä, niin kauan kuin Lapin talvet pysyvät pakkasen puolella. ■

EARTH HOUR KANNUSTAA vähentämään lihansyöntiä

Lauantaina 24. maaliskuuta kello 20.30 valot sammuvat jälleen ympäri maailmaa symbolisena eleenä ilmastoon ja ympäristön puolesta. Voimme kuitenkin tehdä vielä enemmän.

TEKSTI NOORA LAAKSONEN

Kannustamme viime vuoden tapaan suomalaisia viettämään ilmastoystävällistä kynttiläillallista Earth Hour -lauantaina. Kokatkaa yhdessä perheen tai ystävien kanssa, yllätä itsesi uudella reseptillä tai menkää lähellä olevaan ravintolaan syömään kasvisruokaa tai kestävästi pyydyttyä kalaa.

Miksi puhumme ruoasta? Koska ruoka muodostaa noin viidesosan suomalaisten ilmastovaikutuksista – yhtä paljon kuin liikenne. Koska yli 70 prosenttia maailman tuottavasta maatalousmaasta käytetään eläinperäisten tuotteiden tuotantoon, ja esimerkiksi naudanlihakilon tuotannon päästöt ovat 15-kertaiset hernekiloon verrattuna. Maapallo ei yksinkertaisesti kestä nykyistä lihankulutusta. Yksi merkittävimmistä ympäristöteostamme onkin syödä vähemmän lihaa. Jos kuitenkin syöt lihaa, valitse se WWF:n lihaoppaan suositusten mukaisesti.

Haastamme sinut hurmaamaan kasvisruoalla kaverisi ja läheisesi. Kannusta rohkeasti myös koulu- tai työpaikkaravintolaasi panostamaan hyviin kasvisruokavaihtoehtoihin. Jaa omat Earth Hour-tunnelmasi hashtagilla #EarthHourSuomi

www.earthhour.fi
Täältä löydät tietoa, haastatteluita, inspiroivia reseptejä ja Earth Hourissa mukana olevat ravintolat.

WWF järjestää Earth Hour -yleisötapahtuman lauantai-iltana 24.3.2018 Konepaja Brunolla Helsingissä.
Tervetuloa!

Kentällä

Villien JÄLJILLÄ

WWF Suomen viestinnän asiantuntija Katja Rönkkö kipusi 4 200 metriin keskelle Himalajan vuoristoa yhdessä kuvausryhmän kanssa kuvatakseen lumileopardin koti-seutuja Villien jäljillä -sarjaan ja itki liikutuksesta.

TEKSTI JA KUVA KATJA RÖNKKÖ

”Kyöneleet tulivat ulos silmistä. Kaltevalta ja irtokivien peittämältä polulta oli usean sadan metrin pudotus alas laaksoon. Oikealla näkyi lähes kahdeksaan kilometriin kurkottava Annapurna 2:n huippu ja vasemmalla lisää lumihuippuisia vuoria, minulle tuntemattomia, sillä maailman katolla kaikki muu paitsi korkein ja vaarallisin muuttuvat tavanomaiseksi. Muutaman metrin päässä polulla oppaamme, WWF Nepal in suojelijohtaja Ghana Gurung, jota myös munkiksi kutsutaan, istuutui risti-istuntaan meditoimaan.

Olimme juuri löytäneet polulta lumileopardin tassunjäljet. Gurung osoitti ne huolettomasti ja jatkoi matkaansa vaarallisella polulla. Hänelle tassunjäljet olivat pettymys, sillä odotuksissa oli ollut nähdä edes vilauhan uhanalaisesta lumileopardista, mutta minulle hetki oli yksi elämäni liikuttavimmista.

Hetki tuntuu sisältävän kaikki mahdolliset kliseet: itkin liikutuksesta lumileopardin jälkien takia kauneimmassa ikinä näkemässäni paikassa, vieressäni meditoiva munkki, horisontissa yksi maailman korkeimmista vuorista ja muutama himalajankorppikotka elokuvamaisesti liidellen. Olin tehnyt lumileopardien viestinnällistä suojelutyötä useita vuosia ja tiennyt aina, että kyseessä on upea eläin, mutta vasta samalla polulla seisominen

kirkasti työn tarkoituksen ja lumileopardin ainutlaatuisuuden. Olimme sen valtakunnassa, ei epäilystäkään. Meiltä, ja apunamme olevilta hevosilta, muutaman kilometrin matka polkua pitkin oli vienyt monta tuntia. Lumileopardi sen sijaan taittaa matkan lähes pystysuoraa rinnettä pitkin hetkessä. Muutamaa päivää aiemmin se oli kävellyt juuri tätä samaa polkua, siitä kertoivat tassunjälkien lisäksi polulta löytynyt pökäle ja infrapunalta toimivan riistakameran ottamat kuvat.

Polun päässä kielekkeen reunalla odottivat Villien jäljillä -sarjaa juontavat Pirjo Heikkilä ja Kimmo Ohtonen. Maisema oli henkeäsalpaava. ”Mä en uskalla katsoa, mä istun vaan tässä enkä katso, katson tämän kaiken sitten telkkarista. Näen vain silmissäni, että kohta joku kuvausryhmän jäsenistä putoaa”, Heikkilä kuiskasi. ”Tämä on ihan uskomaton paikka, aivan huikea paikka. Uskomatonta olla täällä”, Ohtonen toisteli.

Olisimme jääneet kielekkeelle varmasti koko illaksi, mutta oppaamme hoputti meitä jatkamaan matkaa. Kohta tulisi hämärää, ja liikkuminen vuoristopolulla ainoastaan kuun valossa ei erityisesti huvittanut ketään meistä. Ja seuraavana aamuna piti jo siirtyä eteenpäin, tiikerin jäljille.” ■

Villien jäljillä nähdään MTV3:lla ensi syksynä.

Vainottu ja vihattu
TUNTEMATON

Ahmaa sai tänäkin vuonna metsästää sen aiheuttamien porotappioiden vuoksi. Korvauksia ahman aiheuttamista vahingoista jaetaan kuitenkin tietämättä, kuinka moni poro todella kuolee ahman tappamana. Ahmasta tarvittaisiin kipeästi lisää tietoja, jotta korvausjärjestelmä olisi reilu sekä ahmalle että poronhoidolle.

TEKSTI TUIJA SORJANEN • KUVAT OTTO PONTO

”Erittäin uhanalaisen lajin tappamiselle on vaihtoehtoja.”

Pakkanen paukkuu 15 asteessa, mutta Metsähallituksen puistomestari **Petri Piisilän** päätä ei palele. Työkseen luonnossa liikkuva rento ja rauhallinen pohjoisen mies on tottunut paljon pahempaan.

Ohut pilviverho tiputtelee harvakseltaan lunta, kun Piisilä hyppää moottorikelkan selkään ja suuntaa itäisessä Lapissa sijaitsevan Sallan erämaahan tarkoituksenaan etsiä maastosta tuoreita ahman jälkiä ja jätöksiä. Jäljittämiseksi ja kakan keruulle on olemassa hyvä syy: ahmasta, huonoiten tunnetusta suurpedostamme, kaivataan lisää tietoa.

Kahdeksan ahmaa liipasimella

Ahma oli 35 vuotta täysin rauhoitettu, ja se luokitellaan Suomessa erittäin uhanalaiseksi. Viime aikoina Suomen ahmakanta on ollut lievässä kasvussa, mutta kasvu on tapahtunut lähinnä poronhoitoalueen ulkopuolella. Poronhoitoalueella ahmoja on Luonnonvarakeskuksen (Luke) mukaan noin 100, ja koko maassa ahmoja on noin 250. Luvut ovat kuitenkin vain hajanaisen tietoon perustuvia karkeita arvioita.

Viime vuosina Suomessa poronhoitajat ovat ilmoittaneet vuosittain noin 2 700 poroa ahman tappamiksi. Ilmoitettujen tappioiden määrä ja niistä poronhoitajille maksettu korvaussumma on noussut viimeisten kymmenen vuoden aikana tuntuvasti. Siitä johtuen maa- ja metsätalousministeriö (MMM) esitti alkuvuodesta 2017 poronhoitoalueelle kahdeksaa ahmankatolupaa. Poronhoitajat hakivat ja käyttivät luvat nopeasti. Tänä vuonna ministeriö salli jälleen kahdeksan ahman metsästyksen poikkeusluvalla.

Ympäristöjärjestöjen mukaan erittäin uhanalaisen lajin tappamiselle on vaihtoehtoja. Esimerkiksi WWF:n mielestä porotalouden tappiot voitaisiin korvata oikeudenmukaisesti ottamalla käyttöön niin sanottu revii- tai oikeammin pesintäperustainen korvausjärjestelmä. Valtio maksaisi paliskunnalle vuotuisen korvauksen paliskunnan alueella onnistuneiden pesintöiden mukaan, kuten maakotkan kohdalla on tehty jo pitkään. Tällöin ei olisi kiusausta raportoida muista syistä kuollutta poroa ahman tappamaksi, eikä poronhoitajien tarvitsisi käyttää nykyiseen tapaan aikaa ja vaivaa raatojen etsintään korvausten saamiseksi. Reviiipohjaisen korvausjärjestelmän myötä maakotkaan kohdistuva vaino on käytännössä loppunut.

”Ruotsissa tällainen järjestelmä on käytössä myös ahmalle, ja sen myötä ahman tilanne Ruotsin poronhoitoalueella on selvästi parantunut”, WWF:n ohjelmapäällikkö **Petteri Tolvanen** sanoo.

Kädenojennus poronhoidolle

Ahmankaatoluvat olivat varovaisuusperiaatteen mukainen kädenojennus poronhoidolle, sanoo maa- ja metsätalousministeriön ylitarkastaja **Jussi Laanikari**. Ministeriö hylkäsi ajatuksen reviiiperustaisesta korvausjärjestelmästä muutama vuosi sitten julkaistussa ensimmäisessä ahmakannan hoitosuunnitelmassa punnittuaan Paliskuntain yhdistyksen ja saamelaiskäräjien perustelut sitä vastaan.

Reviiripohjainen korvausjärjestelmä vaatisi ahman jatkuvaa seurantaa, johon ei ole eikä tule rahaa. Rahoitus ahmatutkimukseen pitäisi saada suoraan Luken budjettiin, Laanikari sanoo.

Metsähallituksen puistomestari Petri Piisilä löysi tunturin laelta kiikarimalla mahdolliset ahman jäljet ja lähti tarkastamaan niitä kelmalla. Tällä kertaa jäljet olivat poron.

Ahma vaatii laajan elinalueen ja karttaa asuttuja seutuja. Vasemmanpuoleinen kuva tallentui vuonna 2016 Metähallituksen ja WWF:n riistakameraan Utsjoella.

© LAMU DE PHOTOGRAPHY / SHUTTERSTOCK

Nykyinenkään korvausjärjestelmä ei ole Laanikarista hyvä. Niin sanottu Lex Halla-pykälä todennäköisesti poistetaan. Pykälä tuplaa petovahinkokorvaukset paliskunnissa, jossa suurpedot tappavat poroja erityisen paljon.

”Näyttää siltä, että Lex Halla luo epätervettä toimintaa”, Laanikari sanoo. Myös Paliskuntain yhdistys haluaa Lex Hallan historiaan. Pykälä ei kannusta vahinkojen estämiseen.

Korvausjärjestelmä kaipaa myös läpinäkyvyyttä ja petovahinkojen raportointi ei saisi kestää niin kauan kuin nyt. Uudella jo käytössä olevalla kännykkäsovelluksella poronomistaja voi lähettää porosta kuvia todisteeksi poron löytöhetken kunnosta koordinaattien kera. Korvausten hakeminen sähköistyy, joten byrokratia kunnissa vähenee ja tieto ajantasaisuu.

Virkamiehet etsivät neuloja heinäsuovasta

Kaikki – niin ympäristöjärjestöt, tutkijat kuin poronhoitokin – ovat samaa mieltä siitä, että ahmojen määrä, reviiirit, pesinnät ja petovahinkojen todellinen mittaluokka pitäisi tietää eikä arvailta ennen kuin reviiiriperustaisesta korvausjärjestelmästä voidaan päättää.

Ahma on melko tuntematon eläin, sanoo Luken tutkimusprofessori **Ilpo Kojola**. Ahmojen pesimäreviirien suuruutta ei ole tutkittu Suomessa eikä ahmayksilöiden liikkeitä tiedetä. Kojolan mukaan tutkimus

hyötyisi pesintäperustaisesta korvausjärjestelmästä. Tosin sen käyttöönotto vaatii tutkimusta.

Niinpä Petri Piisilä kaasuttelee keltalla tunturin laelle ja alkaa haravoida katseellaan ahmanjälkiä ympärillä aukeavasta vitivalkoisesta maisemasta. Ja missä jälkiä, siellä myös jätöksiä: Metsähallituksen luonnonsuojeluprosessin eläintyöryhmä, johon Piisiläkin kuuluu, lähettää maastosta löytämänsä ahmankakanäytteet Norjaan. Niiden dna analysoidaan yksilötasolle asti. Tarkoitus on kartoittaa alueen ahmayksilöt ja tutkia, ovatko ne vuodesta toiseen samoja.

Työ on mukavaa mutta työmäärä todella suuri.

”Emme voi nykyisillä resursseilla mitenkään selvittää koko aluetta kattavasti”, Piisilä sanoo.

Esimerkiksi lähetinpannat antaisivat täsmätietoa, mutta ahmojen lähetin tutkimukseen ei toistaiseksi ole löydetty tarvittavaa rahoitusta.

Neljännes petovahingoista jäi todistamatta petovahingoiksi

Suomessa ahman tappamiksi ilmoitetuista poroista pitäisi asetusten mukaan tarkistaa maastossa viisi prosenttia. Loppuja viranomaisen ei näe, ja aina ei yllätä edes aseuksen mukaiseen tasoon.

Porotutkija **Mauri Nieminen** julkaisi vain viikkoja ennen ministeriön ensimmäistä ahmakiintiöpäätöstä raportin, jossa käsiteltiin

ahman tappamiksi ilmoitettujen porojen kuntoa ja kuolinsyitä 11 pohjoisessa paliskunnassa. Nieminen teki tutkimuksen Luukelle, mutta jäi kesken prosessin eläkkeelle. Luke ei ole toistaiseksi julkaissut raporttia, mutta Nieminen julkaisi tutkimuksensa keskeiset tulokset omassa nimissään.

Nieminen kertoi, että oletetun ahmavahingon toteamisen ja tarkastamisen välillä voi kulua viikkoja. Ruho makaa maastossa ahmalle ja muille haaskansyöjille ja sääälle alttiina. Joskus ahmavahingoiksi oli ilmoitettu poronruhoja, joiden läheisyydestä ei löytynyt mitään petoihin viittaavaa, kuten verta tai jälkiä.

Joka neljännessä tapauksessa todiste ahmasta tappajana jäi puuttumaan.

Niemisen raportin mukaan ahman tappamiksi ilmoitetuista poroista noin joka viides oli ollut kuollessaan muista syistä huonokuntoisia, ja muutaman prosentin arvioitiin jopa kuolleen ensisijaisesti nälkään. Laidunmaiden kunto ja laituimiin nähden ylisuurat poromäärät ovatkin huolestuttaneet Pohjois-Lapissa pitkään.

Paliskuntain yhdistyksen toiminnanjohtaja **Anne Ollila** ei hätkähdä Niemisen raporttia. Hänen mukaansa on hyvä uutinen, että enemmistö ahman tappamiksi ilmoitetuista poroista oli ollut hyväkuntoisia. Lisäruokinta on yleistynyt, mutta sitä ei Ollilan mukaan harjoiteta nälkäkuolemien ehkäisemiseksi vaan siksi, että eläimistä halutaan pitää huolta.

Paliskuntain yhdistys: Raha ei korvaa syntymättä jääviä vasaaja

Poronhoidon näkökulmasta reviiiriperustaisessa korvausjärjestelmässä ei olisi mitään hyvää, Anne Ollila sanoo. Hän käyttää kielikuvaa: ”Raha ei vaso.”

Ahman tekemä vahinko kertautuu. Kun ahma tappaa, se vähentää poronhoitajan varallisuudesta monta syntymätöntä vasaa. Maakotkan tekemät vahingot korvataan reviiiriperustaisesti, mutta se verottaa lähinnä vasaista. Ahma uhkaa poronhoidon jatkuvuutta, Ollila sanoo.

Paliskuntain yhdistyksen itse käyttämän arvion mukaan neljää viidestä ahmojen tappamasta porosta ei löydetä. ”Emme me saa kaikkea menettämäämme takaisin.”

Yhden ahman tappamien porojen keskimäärää ei Suomessa tiedetä, koska asian tutkiminen vaatisi ahmojen lähetinseurantaa. Norjalais-ruotsalaisen tutkimuksen mukaan yksi ahma tappaa noin 22 poroa vuodessa.

”Tätä lukua käyttämällä päästään 100 ahman kanta-arviolla suunnilleen samaan ahman aiheuttamien porovahinkojen määrään kuin viime vuosina on korvattu. Väitteelle, että ahma tappaisi todellisuudessa moninkertaisen määrän poroja, ei ole todisteita”, WWF:n ohjelmapäällikkö Petteri Tolvanen sanoo.

Apu vainoon vai päinvastoin?

Kun pyyntiluvallinen ahma saadaan kaadetua, siitä ilmoitetaan Metsähallituksen erätarkastaja **Jari Liimataiselle**, joka menee tarkastamaan, että kaikki on tapahtunut lupaehtojen mukaan.

Liimataisenkin tonttia vaivaa resurssipuula: hänellä valvottavanaan on kaksi ja puoli miljoonaa hehtaaria valtion alueita ja koko Lapissa vain muutama kollega. Maa- ja metsätalousministeriö lupasi tehostaa valvontaa, kun se asetti metsästyskiintiön ahmalle, mutta lupaus ei toteutunut. Metsähallituksen lausunnon mukaan alkuvuodesta 2017 toteutettu ahman poikkeuslupametsästys osoitti, että viranomaisten resurssit valvoa metsästyksen lupaehtojen noudattamista ovat täysin riittämättömät.

Ahmaa ei saa ajaa takaa moottorikelkalla, mutta niin tapahtuu. Ahmoja tapetaan myös laittomasti.

Poistoluvat auttavat satunnaiseen vainoon, Liimatainen toivoo. WWF:n Tolvanen ei ole yhtä toiveikas. ”Muun muassa suden osalta on tutkimuksin osoitettu, että metsästyksen salliminen ei välttämättä johda salametsästyksen vähenemiseen, vaan pahimmillaan voi käydä jopa päinvastoin”, Tolvanen sanoo.

Poronhoitoalueella tapettiin jälleen kahdeksan ahmaa poikkeusluvilla

Suomen riistakeskus myönsi alkuvuodesta 2018 luvat kahdeksan ahman tappamiseen. Saaliiksi saatiin kuusi urosta ja kaksi naarasta. Naarasahmat olivat aikuisia, kantavia yksilöitä, jotka ovat kannan arvokkainta osaa. Lupia myönnettiin mm. Urho Kekkonen ja Hossan kansallispuistoihin ja Natura-alueille, joiden suojeluperusteena ahma on.

WWF pitää erittäin uhanalaisen ahman tappolupien myöntämistä vääränä päätöksenä. WWF keräsi yhdessä BirdLifen, Luonto-Liiton ja Animalian kanssa yli 16 000 nimeä ahman metsästystä vastustaneeseen vetoamukseen.

Päivä pulkassa. Metsähallituksen puistomestari Petri Piisilä kiersi Sallassa noin 50 kilometrin lenkin, mutta tuoreita ahman jälkiä ei löytynyt.

Yhdessä se on MAHDOLLISTA

Kiitos tuestasi. Nämä saavutukset eivät olisi mahdollisia ilman uskollisia tukijoitamme. WWF toimii kaikilla mantereilla ja yli 100 maassa.

© EMMANUEL RONDEAU / WWF-UK

22

Himalajalla sijaitsevassa Bhutanissa on onnistuttu kudessa vuodessa tuplaamaan tiikerien määrää Manasin kansallispuistossa. Vuoden 2016 laskennoissa määrä oli 22 yksilöä, kun vuonna 2010 tiikereitä oli vain 10. Saavutus on elintärkeä, sillä pelko sukupuutosta on todellinen. WWF Suomi on tukenut tiikerien suojelua ja niiden elinalueiden säilyttämistä Bhutanissa vuodesta 2009.

Tuoreen tutkimuksemme mukaan Pakistanin Indus-joen jokidelfiinin kanta on kasvanut yli 50 prosentilla. Delfiineitä arvioidaan nyt olevan 1 816, kun ensimmäisissä laskennoissa vuonna 2011 niitä oli vain 1 200 ja laji oli menossa kohti sukupuuttoa. 15 vuoden suojelutyön tulos ei olisi ollut mahdollista ilman hallitusten, suojelutyöntekijöiden ja yhteisöjen yhteistyötä.

© WWF PAKISTAN

1816

© JOONAS FRITZE / WWF

380

© ALEXEI ABRAMOV

115

Vapaaehtoisten kolaamat apukinokset yhdessä kalastusrajoitusten kanssa varmistivat erittäin uhanalaisen saimaannorpan kannan kasvun viime vuonna. Metsähallituksen arvioiden mukaan saimaannorppakanta on noin 370–380 norppaa, eli määrä olisi kasvanut vuodessa 10–20 yksilöllä. Alkutilavesta lumitilanne oli jälleen huono Saimaalla, ja norpalle kolattiin noin 280 apukinosta.

Tuoreen raporttimme mukaan Kaakkois-Aasian Greater Mekong -alueelta löytyi vuoden 2016 aikana 115 uutta lajia, esimerkiksi krokotiililisko, etanoita syövä kilpikonna, hevosenkenkä-lepakko ja pörröinen myyrä. Lajeja uhkaa kuitenkin elinympäristöjen katoaminen ja lajeilla käytävä laitton kauppa. Vuonna 1997 aloitetun tutkimuksen jälkeen uusia lajeja on löydetty uskomattomat 2 524.

© KATRI NOUSIAINEN / WWF

40

Käynnistimme viime elokuussa K-ryhmän kanssa monivuotisen yhteistyön uhanalaisten vaelluskalojen pelastamiseksi, ja tulokset näkyvät jo. Ensimmäisen syksyn aikana eri puolilla Suomea sijaitsevista joista ja puroista avattiin vapaaehtoisten voimin yhdeksän nousuestettä ja kaloille rakennettiin 40 uutta kutupaikkaa. Yhteistyö jatkuu entistä laajamittaisempana tänä vuonna.

© MARTIN HARVEY / WWF

2018

Norsunluukaupasta tuli Kiinassa laitonta vuoden 2018 ensimmäisestä päivästä alkaen. Lakimuutos on käänntekevä maailman norsupopulaatioille, sillä Kiinan norsunluumarkkinat ovat maailman suurimmat. Arviolta 55 norsua salametastetaan joka päivä norsunluun takia. Tuemme norsunluukauppakiellon valvomista taloudellisesti yhdessä monien muiden WWF-toimistojen kanssa.

Aurinkoisempaa tietä ETEENPÄIN

Sitä ei uskonut kukaan. Vähiten norsunluukauppojen ja kaiverrustehtaiden johtajat, jotka olivat vuosikymmenten ajan hamstranneet syöksyhampaita varastoihinsa työstämistä ja myyntiä varten. Mutta totta se oli. Oli vuosi 2015, ja Kiinan presidentti Xi Jinping oli juuri ilmoittanut Kiinan norsunluukaupan loppuvan kokonaan.

TEKSTI KATJA RÖNKKÖ

Syöksyhammasvarastojen arvo romahti ilmoituksen hetkellä. Siihen asti kilosta syöksyhampaita oli maksettu yli 2 000 euroa, mutta nyt luun arvo laski vain 15 prosenttiin alkuperäisestä. Kiinalaisilla kauppiailta oli reilut kaksi vuotta aikaa myydä pois valtavat syöksyhammasvarastonsa, ennen kuin ne muuttuisivat laittomiksi.

”Olin toivonut tätä tapahtuvaksi, mutta en olisi itsekään 10 vuotta sitten uskonut, että kaupasta tulee Kiinassa laitonta”, sanoo WWF:n suojeluasiantuntija **Tanja Pirinen**. Pirinen on seurannut norsunluukaupasta käytävää keskustelua vuosia. Hän on myös nähnyt, kuinka norsunluun kysyntä on romahduttanut afrikannorsujen kannan esimerkiksi keskisessä Afrikassa ja osassa Itä-Afrikkaa.

”Arviolta 55 norsua salametsästetään syöksyhampaiden takia joka päivä. Tahti on ollut ihan järkyttävä ja se on johtanut siihen, että alle 40 vuodessa norsujen määrä on vähentynyt Afrikan mantereella lähes miljoonalla”, Pirinen kertoo.

Perinne johti uhanalaisuuteen

Kiinan päätös kieltää norsunluu-

kauppa ei ollut helppo, sillä norsunluun kaiverrus on ollut kiinalaisten ikivanha arvostettu perinne. Päätökseen vaikuttivat sekä kansainvälinen että Kiinan sisäinen painostus. Norsunluukaupan kieltä ovat monien järjestöjen lisäksi vaatineet muun muassa useat kiinalaiset julkisuuden henkilöt, artistit ja urheilijat. Vuosien painostus tuotti vihdoinkin tulosta, mutta perinne oli ehtinyt jo johtaa savanninorsujen uhanalaisuuteen.

Vuoden 2018 ensimmäinen päivä näytti afrikkalaisella savannilla varmasti ihan samalta kuin mikä tahansa muu päivä, mutta päivän symbolinen merkitys norsuille oli

valtava. Maailman suurimmat norsunluumarkkinat oli nyt suljettu.

”Voi mennä muutamiakin vuosia, että näemme kiellon konkreettiset vaikutukset salametsästyksen ja norsupopulaatioille”, Pirinen sanoo.

Asenteiden muuttaminen on valtava urakka

Kiinan lakimuutosta pidetään käänteen-tekeväna maailman villeille norsuille: jos kysyntä loppuu, ei salametsästyksessäkään ole enää järkeä. Tärkein kysymys koskeekin nyt laittoman norsunluukaupan suitsimista. Miten voidaan varmistaa, ettei kauppa siirry verkkoon? Miten pidetään huolta siitä, että myös ne maat, joissa kauppa on edelleen sallittua, saadaan mukaan kieltoon? Miten 1,4 miljardille kiinalaiselle kerrotaan, että norsunluukauppa on kulttuuriperinteen sijaan nyt laitonta?

”Olen iloinen Kiinan päätöksestä, mutta emme ole vielä selvillä vesillä. Norsuja salametsästetään edelleen. Edessä on valtava urakka, jossa tärkeintä on nyt lain valvonnan lisäksi asenteiden muuttaminen koko Aasiassa. Norsujen tulevaisuus riippuu siitä”, Pirinen sanoo. ■

Edes YK ei ole säästynyt kiinalaisten norsunluupropagandalta. Kiina lahjoitti YK:lle vuonna 1974 valtavan 150 kiloa painavan norsunluusta kaiverretun rautatietä esittävän koristein, johon on käytetty 8 isoa syöksyhammasta.

WWF Suomi varmistaa Kiinan norsunluukauppakiellon toimeenpanoa

WWF Suomi on mukana varmistamassa tammikuun alussa Kiinassa voimaantulleeseen norsunluukaupan kiellon toimeenpanoa. Tuemme norsunluukauppakiellon valvomista taloudellisesti yhdessä monien muiden WWF-toimistojen kanssa. Tavoitteena on varmistaa, että Kiinan norsunluukaupat ja -tehtaat todella suljetaan lain mukaisesti.

”Halusimme lähteä mukaan tukemaan konkreettista työtä Kiinassa, sillä tämä on historiallisesti yksi tärkeimpiä päätöksiä norsujen suojeluun liittyen”, sanoo suojeluasiantuntija **Tanja Pirinen**.

Lain toimeenpanon valvomisen lisäksi WWF:n tehtävänä on vähentää norsunluun kysyntää Kiinassa sekä osallistua norsunluukauppakiellosta viestintään Kiinan sisällä. Viime vuoden lopulla tehdyssä tutkimuksessa haastatelluista kiinalaisista alle puolet oli kuullut, että norsunluukaupasta tulee vuoden alussa laitonta.

Ilmastonmuutos muuttaa liemikilpikonnat **NAARAIKSI**

Liemikilpikonnien poikasten sukupuolia tutkittiin Australiassa Isolla valliriutalla, jossa ilmastonmuutos on nostanut keskilämpötiloja. Tutkimus osoitti, että lämpeneminen vinouttaa kilpikonnien sukupuolijakaumaa. Poikaset syntyvät nykyisin lähes poikkeuksetta naaraina.

TEKSTI JUHO TALJA • KUVA JÜRGEN FREUND / WWF

Liemikilpikonnat munivat munansa rantahiekkaan kaivamiinsa koloihin. Kilpikonnien sukupuoli määräytyy hiekan lämpötilan mukaan. Mitä lämpimämmässä munat kehittyvät, sitä enemmän syntyy naaraskilpikonnia.

Australian Isolla valliriutalla elää kaksi liemikilpikonnapopulaatiota, joista toinen lisääntyy alueen eteläisessä päässä ja toinen pohjoisessa. Lämpimämmän pohjoisosan poikasista jopa 99,1 prosenttia oli naaraita. Hieman viileämmässä eteläpäässä poikasten sukupuolijakauma oli tasaisempi, niistä 65 – 69 prosenttia oli naaraita.

Tutkimus osoittaa, että kilpikonnille tärkeä pohjoisen Ison valliriutan populaatio on vaarassa kadota, koska uroksia ei enää synny.

”Tutkimus näyttää meille jälleen ilmastonmuu-

toksen konkreettisia vaikutuksia. Olipa kyse lumen puutteesta Saimaalla ja siitä kärsivistä saimaannorppista, tai Valliriutan kohoavista lämpötiloista, kilpikonnista ja haalistuvista koralleista, ilmastonmuutos vaikuttaa peruuttamattomasti lajeihin”, sanoo WWF Suomen suojelujohtaja **Jari Luukkonen**.

Australiassa etsitään nyt keinoja liemikilpikonnien sukupuolijakauman korjaamiseksi.

”Yhtenä vaihtoehtona on esitetty pohjoisten munitarantojen varjostamista suurilla aurinkosuojilla. Ihmisen aiheuttaman ilmastonmuutoksen takia olemme tilanteessa, jossa on pakko miettiä tämänkaltaisia hätäratkaisuja lajeille”, Luukkonen kertoo.

Katso video YouTubesta:
bit.ly/liemikilpikonnatutkimus

Asiaa

Ratkaisuja, ei kauhukuvia

KOULUSSA PITÄISI OPPIA YMMÄRTÄMÄÄN JA KUNNIOITTAMAAN LUONTOA. OSA OPPITUNNEILLA JA -KIRJOISSA JAETTAVASTA TIEDOSTA ON KUITENKIN PUUTTEELLISTA, SANOO AIHEESTA VÄITÖSTUTKIMUKSEN TEHNYT YMPÄRISTÖKASVATUKSEN ASIAANTUNTIJA **ESSI AARNIO-LINNANVUORI**.
TEKSTI: **ANTTI HAAVISTO**.

Suomessa koulujärjestelmä on maailman huippua, mutta ympäristöasioissa meillä on vielä petrattavaa.

Voidaanko ympäristöongelmat ratkaista koulutuksella?

Koulutus ei ole ainoa asia, joka vaikuttaa siihen, miten kohtelemme luontoa. Mutta voisimmeko saavuttaa kestävä yhteiskunnan ilman, että kouluissa käsiteltäisiin esimerkiksi luonnonvarojen vastuullista käyttöä? Enpä usko.

Tutkit vastikään julkaistussa väitöskirjassasi ympäristöaiheiden käsittelyä yhteiskunnallisten aineiden ja katsomusaineiden opetuksessa. Mitä peruskoulun opetuksessa voitaisiin parantaa?

Osassa oppikirjoista maalataan synkkää kuvaa maailman muuttumisesta jättepalloksi ja vihjaillaan maailman tuhoutuvan. Ratkaisuksi tähän kauhukuvaan tarjotaan lähinnä valojen sammuttamista tai jätteiden lajittelua kotona. Uhkakuvat ja niihin esitetyt ratkaisut eivät siis ole tasapainossa. Opetuksessa olisi hyvä käsitellä enemmän yhteiskunnallisen vaikuttamisen merkitystä, miten ympäristöpolitiikkaan tai yritysten vastuullisuuteen vaikutetaan. Sitä, miten isoja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan muuttaa kunnallisella, valtiollisella ja kansainvälisellä tasolla.

Onko tähän luvassa muutosta, kun oppikirjat uudistuvat uuden opetussuunnitelman myötä?

Uskoisin, että uusituissa oppikirjoissa ympäristöasiat ovat aikai-

sempää vahvemmin esillä. Haasteena kuitenkin on, että oppikirjojen tekijät koostuvat pitkälti juuri opetettavan aineen asiantuntijoista. Tämä johtaa siihen, että perustavanlaatuisia virheitä livehtaa osioihin, joissa puhutaan tieteidenvälisistä aiheista, kuten ympäristökäsitteistä.

Mikä sinut yllätti tutkimusprosessin aikana?

Itse yllätyin eniten ilmastoskeptisyyteen liittyvistä ongelmista. Vaikka haastatteleman opettajat eivät itse olleet ilmastoskeptikkoja, osa heistä kertoi kokevansa, että ihmisen aiheuttama ilmastonmuutos tukevat ja vastustavat näkemykset on esitettävä tasa-arvoisina. Tämä johtuu siitä, että opettajat eivät kokeneet olevansa riittävän perehtyneitä aiheeseen, josta pystyisivät perustelemaan oppilaille, miksi toinen näkemys on totta ja toinen ei. Tässä tilanteessa opettajat jättävät asian mieluummin oppilaan

itsensä puntaroitavaksi, mikä on huolestuttavaa.

Millaista tukea WWF tarjoaa ympäristöteemojen käsittelyyn?

Tarjoamme paljon opetusmateriaaleja opettajille ja muille kasvatustajille. Materiaaleja voi ladata ja tilata verkkosivuiltamme. Lisäksi järjestämme maksuttomia koulutuksia. WWF-lähettilään pitämän oppitunnin voi tilata kouluun Turusta aina Enontekiölle saakka, tänä vuonna teemana on metsä. ■

Olethan kertonut sähköpostisi?

Kummina sinun kannattaa varmistaa, että tukijapalvelullamme on tiedossa nykyinen sähköpostiosoitteesi. Näin pysyt mielenkiintoisista asioista ajan tasalla. Saat kerran kuussa ilmestyvän uutiskirjeemme, kuuluisia kummikohteestasi ja kutsuja tukijata-pahtumiin. Sähköpostiosoitteesi voit ilmoittaa osoitteeseen tukija@wwf.fi.

Tukijapalvelu

Puhelin: 040 192 3112, avoinna arkisin klo 9–16
Sähköposti: tukija@wwf.fi
Osoite: WWF Suomi, tukijapalvelu, Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki
wwf.fi/kummipalvelu
Lahjoitustili: FI41 1572 3000 0111 89
 BIC (Swift) NDEAFIHH

VOITTA

Toyota Yaris -hybridiauto

ARVO 22 500 €

Uusien Norppa-arpojen myynti on alkanut!

Upeita palkintoja jaossa taas yli 84 000! Lämmin kiitos kaikille tukijoillemme, jotka vuodesta toiseen lunastatte lähettämämme Norppa-arvat. Arvoilla saatu tuotto on ollut merkittävä. Norppa ja suomalainen luonto voittavat joka arvalla, ja sinäkin keskimäärin joka viidennellä.

Ilmoittaudu postituslistalle

Jos et ole maaliskuuhun saakka saanut arpoja kotiisi, lisää nimesi arpojen postituslistalle osoitteessa wwf.fi/arpatilauks tai soita tukijapalveluumme puh. 040 192 3112. Näin olet mukana syksyn arpapostituksessa.

Arpojen myyntiaikana (12.3.–11.9.2018) voit myös pelata nettiarpoja tai hankkia lisää perinteisiä paperiarpoja osoitteesta: onlinearpa.net/wwf

Kummimaksut automaattisesti

Säännöllisesti lahjoittamalla olet vaivattomasti mukana tärkeässä työssä. Suoramaksua käyttävillä kummeilla lahjoittaminen hoituu jo automaattisesti. Jos käytät e-laskua, tiesithän, että kaikkein kätevimmin voit maksaa kuukausilahjoituksesi ottamalla käyttöön automaattisen hyväksynnän verkkopankissasi. Näin sinun ei tarvitse muistaa asiaa kuukausittain, vaan lahjoitussumma maksetaan automaattisesti ajallaan.

Norpparetki KUTSUU!

WWF:n kummeilla on mahdollisuus päästä Saimaan norppavesille 19.–20.5. norppa-asiantuntija ja valokuvaaja Juha Taskisen opastuksessa. Toukokuu on parasta aikaa nähdä saimaannorppa, kun se rapsuttelee rantakivellä pois talviturkiaan ja nauttii hiljalleen heräävästä kesästä.

Retken hinta on 330 €/henkilö ja se sisältää ruokailut sekä yöpymisen 12 hengen Kaesa-laivalla. Retki alkaa kokoontumisella Savonlinnan Haukaniemessä lauantaina klo 12 ja päättyy sunnuntaina klo 14. Katso tarkka ohjelma wwf.fi/kummipalvelu
 Ilmoittautuminen retkelle alkaa 26.3. klo 9.00 ja jatkuu 25.4. saakka WWF:n tukijapuhelimeen: 040 192 3112 (ark. klo 9-16). Paikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä.

Onnea Mariana!

Vuoden 2017 päävoitto, Toyota Yaris Hybridi -auto meni Ikaalisiin iloiselle Marianalle Kivimäelle. – Eläinrakkaina ihmisinä olemme mieheni kanssa vuosikautia lunastaneet Norppa-arvat.

Tunnelmia norpparetkeltä

Kummit bongasivat päivän aikana ainakin neljätoista norppaa.

Viikset ovat merkki norpan bongauksesta.

Silmä lepää matkalla Savonlinnasta Pihlajavedelle.

Kiikareilla näkee saimaannorppien hienot kylkiviivot

Kierrätä Lehti!

TEET TÄRKEÄN LUONNON-SUOJELUTYÖTÄ LEVITTÄMÄLLÄ TIETOA. LUETTUAISI TÄMÄN LEHDEN LAITA TIETOA KIERTOON. ANNA LEHTI YSTÄVÄLLESI TAI VIE SE VAIKKAPA TYÖPAIKKASI KAHVIHUONEESEEN MUIDENKIN LUETTAVAKSI.

Tukija

Laivakoira Latten UROTEOT

Kokenut merenkävijä Latte täytti joulukuussa 15 vuotta ja keräsi merkkipäivänsä kunniaksi yli tuhat euroa WWF:lle jääkarhujen suojeleluun.

TEKSTI KATRI NOUSIAINEN • KUVAT RIITTA KAUPPILA

Viisitoista vuotta sitten espanjalaisen kaupungin kadulta löytyi takkuinen, laiha ja kirppuinen koiranpentu, jonka turkki oli aivan maitokahvin värinen. Pentu sai nimekseen Latte, ja vastuulleen S/Y Sareman laivakoiran tehtävät. Lattesta tuli siis kertaheitolla **Riitta Kauppilan** ja **Pekka Kauppilan** uusi perheenjäsen. Kolmikko kiersi yhdessä maailman meriä seuraavat neljätoista vuotta.

”Latte on äärimmäisen kiltti, seikkailunhaluinen ja erittäin utelias koira”, pariskunta kuvailee.

”Purjehdusmatkoilla Latte nukkui karttapöydän alla, löhöili kannella auringossa ja seurasi veneen ympärillä lenteleviä merilintuja ja keulassa hyppeliviä delfiinejä. Latte pääsi usein mukaan jännittäville jollaretkille, muttei nuorempina uteliaisuuttaan malttanut pysytellä aloillaan. Se on useampaan otteeseen nostettu merestä tyytyväisenä ja märkänä takasin jolllaan.”

Laivakoiran uransa aikana Latte on kokenut muun muassa Atlantin valtameren myrskyt, purjehtinut ensimmäisenä suomalaisena laivakoirana Luoteisväylän ja päässyt tutustumaan Alaskan karhuihin, merisaukoihin ja ryhävalaisiin.

”Kerran ollessamme tutustumassa hylättyyn tutkimusasemaan Novaja Zemljalla, pelästyi Latte haukunnallaan rannalla olleen jääkarhun, joka olisi ehkä halunnut tehdä vähän liiankin läheistä tuttavuut-

ta venekuntamme kanssa”, Kauppilat kertovat.

Latte ei olekaan ainoastaan ansiokas laivakoira, vaan myös jääkarhujen puolustaja. Kauppilat perustivat WWF:n nettipalvelun kautta Latteille syntymäpäiväkeräyksen, johon kertyi parin kuukauden aikana yli tuhat euroa.

”Oli sanomattakin selvää, että halusimme kunnioittaa korkeaan ikään pääsyttä matkakumppania ja perheenjäsentä. Koska olemme intohimoisia luonnonsuojelijoita ja eläinten oikeuksien puolestapuhujia, oli WWF:n oma keräys mitä mainioin tapa juhlistaa Latten merkkipäivää ja samalla kerätä varoja luonnonsuojelutyöhön.”

Arktiset ja antarktiset alueet ovat erityisen tärkeitä koko S/Y Sareman miehistölle, ja keräyksen tuotot ohjataan jääkarhujen suojelutyöhön.

”Olemme omakohtaisesti todenneet, kuinka jäiden sulamisen myötä jääkarhujen elinmahdollisuudet kapenevat. Latteella on myös ikään kuin omakohtainen suhde jääkarhuihin, onhan se nähnyt jääkarhuja purjehtiessamme sekä Luoteis- että Koillisväylää.”

Vaikka ikinuoren laivakoiran mieli vetäisi yhä uusiin seikkailuihin, on 15 vuotta koiralle korkea ikä. Latte viettääkin nyt ansaittuja eläkepäiviään Suomessa.

”Onneksi Suomen Turussa on myös paljon nähtävää ja koettavaa eläkeläiselle, vaikka entisten seikkailujen tasolle ei ihan päästäisikään”, Kauppilat sanovat. ■

Resepti

Lisää kasvisreseptejä: www.pelastetaantalvet.fi

Helppo
after ski

-MÄTTÖ

Vegaaninen perunamuusi:

- 1 kg jauhoisia perunoita
- 2 prk kaurakermaa (esim. Kaslink Aito Kauraruoka)
- 4 rkl margariinia
- suolaa

Kastike:

- 2 pkt tofua (esim. Jalotofu Kylmäsavu)
- 1 sipuli
- 2 valkosipulinkynttä
- 4 rkl vehnä jauhoja
- 2 prk kaurakermaa (esim. Kaslink Aito Kauraruoka)
- 2 maustekurkkua
- 1 dl vettä
- 1 rkl sinappia
- 2 rkl ketsuppia
- 1 rkl balsamicoa
- suolaa
- mustapippuria
- 4-5 rkl öljyä

Koristeluun:

- persiljää

Keitä perunat pehmeiksi. Siivilöi vesi pois, muussaa perunasurvimella. Lisää kaurakerma, margariini ja suola. Sekoita.

Kuivaa tofun pinta talouspaperilla, leikkaa kuutioiksi ja paahda kuumalla kuivalla pannulla niin, että tofu saa väriä ja ylimääräiset nesteet höyrystyvät pois. Lisää pannulle öljy, paista tofu rapeaksi noin 5 min. Lisää hienonnettu sipuli, ruskista. Lisää hienonnettu valkosipuli, paista vielä hetki ja lisää pannulle jauhot. Paahda niin, että kaikki ovat saaneet ruskean paahtaisen värin.

Lisää vesi, kaurakerma, sinappi, ketsuppi, balsamico ja mausteet oman maun mukaan. Sekoita ja anna hautua hetki matalalla lämmöllä. Kuutio maustekurkku ja lisää niistä 2/3 kastikkeeseen.

Koristele lopuilla maustekurkuilla ja hienonnetulla persiljällä. Tarjoa perunamuusin kanssa.

Oman keräyksen perustaminen on helppoa osoitteessa: oma.wwf.fi

ELÄKÖÖN!

© NATUREPL.COM / JABRUSON / WWF-CANON

WWF • 1/2018

Uhanalainen luonto
kiittää ja toivoo pitkää
ikää myös sinulle.

Hyvä mieli syntyy antamisesta. Oletko ajatellut, että merkkipäivänäsi haluaisitkin pyytää ystäviäsi antamaan lahjat luonnolle? Se onnistuu helposti netissä WWF:n oma keräyksen kautta.

oma.wwf.fi

TEE OMA KERÄYS LUONNOLLE

together possible™ wwff.fi